

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ทศพัทธ์ ใบปอด *

ประโยชน์ สังกิ้น **

ภักดี โพธิ์สิงห์ ***

บทคัดย่อ

การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเสมือนเป็นแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับสากล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 383 คน ได้มาโดยการคำนวณประชากร จากสูตรของ Taro Yamane ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ F-test (One-way ANOVA) เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลและด้านการปฏิบัติงาน

2. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการ

* ร.ป.ม.(นโยบายสาธารณะ),วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** คร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,อาจารย์ที่ปรึกษา

*** คร., อาจารย์, วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจและด้านการประเมินผล ไม่ต่างกัน ยกเว้น ด้านการปฏิบัติงานและด้านรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่สำคัญ ได้แก่ ควรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านสิ่งแวดล้อมและควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาปฏิบัติงานในกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้าน

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อเสนอนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน/ การจัดการสิ่งแวดล้อม/ องค์การบริหารส่วนตำบล/
การปกครองท้องถิ่น

**Popular Participation on Environmental Management of Subdistrict
Administration Organization in Kosumphisai District
Area Mahasarakham Province**

Tospuk Baipood^{*}

Prayote Songklin^{}**

Phukdee Phoensing^{*}**

Abstract

The Environmental Management of the Local Administrative Organizations is the guidance and practical procedure to be performed following the international environmental management with an emphasis on people's participation. In this regard, this research aimed to 1) study the people's participation level; 2) conduct a comparative study on the attitude toward the people's participation in the environmental management given by the local people with differences in sex, age, educational background, career, and duration of settlement in the district. The sample group consisted of 383 of local people who are eligible voters in the local election and live in Kosumpisai District. The sample size was calculated by the sample size calculation of Taro Yamane and sorted out by stratified random sampling. The data collection was completed by using a 5-level rating-scale questionnaire with 20 question items. Statistical techniques applied for data analysis were percentage, means, standard deviation, T-Test and F-Test (One-Way ANNOVA). The research finding was presented as descriptive analysis.

The research findings found that:

1. The people in Kosumpisai District, Maha Sarakham province, as a whole group and classified by sex, age, educational background, career, and duration of settlement in the district suggested that their overall and 4-dimension attitudes toward people's participation in the environmental management of Kosumpisai District were average. This attitude ranged from the highest to lowest level as follows: Benefit, Decision Making, Evaluation, and Performance.

^{*} M.P.A student (Master of Public Administration), College of Politics and Governance, Mahasarakham University

^{**} Ph.D., Associate Professor, College of Politics and Governance, Mahasarakham University, Advisor

^{***} Ph.D., Lecturer, College of Law and Government, Rajabhat Mahasarakham University, Co-Adviser

2. The people, as a whole group and classified by sex, showed no significant difference in their overall and 3-dimension attitudes, i.e. Performance, Benefit, and Evaluation, toward people's participation in the environmental management. On the contrary, the attitude in term of Decision Making was different with statistical significance of .05.

3. The people, as a whole group and classified by age, suggested that their overall and 3-dimension attitudes, i.e. Decision-Making, Performance, and Evaluation were different with statistical significance of .05.

4. The people, as a whole group and classified by educational background, suggested that their overall and 3-dimension attitudes, i.e. Decision-Making, Benefits, and Evaluation, were different with statistical significance of .05.

5. The people, as a whole group and classified by career, suggested that their overall and 3-dimension attitudes, i.e. Decision-Making, Performance, and Evaluation, were different with statistical significance of .05.

6. The people in Kosumpisai District, Maha Sarakham province as a whole group and classified by duration of settlement in the district, showed no significant difference in their overall and 2-dimension attitudes, i.e. Decision-Making and Evaluation. In contrast, their attitude in terms of Performance and Benefit was different statistical significance of .05.

7. The significant suggestions on the people's participation in the environmental management of the local administrative organizations in Kosumpisai District, Maha Sarakham province, included promoting the people to participate in managing the environment in their community, providing the people with more opportunities to share their ideas in making the community's environmental development plan, and allowing all community members to be equally responsible for conducting the community's activities.

In conclusion, the people's participation in the environmental management of the sub-district administrative organizations in Kosumpisai District, Maha Sarakham province, in terms of an overall and four-dimensions, was an average level. This implication can be applied as guidance to develop and promote the people's participation in the environmental management to be more effective.

Keywords: Popular Participation/ Environmental Management/ Local Administrative Organizations/ Local Government

บทนำ

นับแต่อดีตสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่งเพราะสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยที่มนุษย์รับเอาธาตุและพลังงานต่างๆ เข้าสู่ร่างกายและได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมจากหลากหลายกิจกรรม สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์จึงจำเป็นต้องทราบว่ากิจกรรมต่างๆ ที่กระทำอยู่ทุกวันนี้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร (บุญรับ ศักดิ์มณี. 2546 : 3)

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเน้นให้รัฐต้องเป็นผู้มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมตาม มาตรา 87 ระบุว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำสาธารณะที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) วางแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม นอกจากนี้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมีนโยบายเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาชนและภาคที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมบริหารจัดการ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2550. 2550 : 25)การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นเรื่องสำคัญมากในยุคการกระจายอำนาจปกครองสู่ท้องถิ่น ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมและหลายๆ ภาคส่วนกำลังมองหา รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์มากที่สุด และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นแนวทางที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าทุกหน่วยงานจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมแล้วก็ตามแต่การมีส่วนร่วมจะประสบผลสำเร็จ ก็ต่อเมื่อประชาชนมีจิตสำนึกและต้องการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมและภาครัฐจะต้องสร้างกลไกหรือกระบวนการให้ประชาชนหรือชุมชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนในแต่ละชุมชนได้มีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของตนเอง ในทางปฏิบัติลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนมักออกมาในรูปของการโน้มน้าวชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมมือทำงานกับภาครัฐโดยช่วยคิด ช่วยออกแรง ช่วยบริจาคสมทบกับภาครัฐ ช่วยมาประชุมให้ข้อคิดเห็นและให้ข้อมูลต่างๆ เป็นต้น แต่ในส่วนของการขั้นตอนการตัดสินใจดำเนินการและการใช้งบประมาณ เพื่อดำเนินการส่วนมากมักตกอยู่ใต้อำนาจของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ (โกวิทย์ พวงงาม. 2541 : 62) ซึ่งลักษณะดังกล่าวไม่ใช่แนวคิดของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ดังนั้นจะเห็นได้

ว่าการแก้ไขปัญหาของชุมชนจึงยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรตามแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้รวมไปถึงปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมก็ยังคงไม่ได้รับการแก้ไขในรูปแบบของการมีส่วนร่วมด้วยนั่นเอง

ปัจจุบันประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอยู่มาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความสนใจเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้นั้นจะต้องมีผู้นำหรือ ผู้ชักจูงให้เข้ามามีส่วนร่วม ผู้นำในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลในท้องถิ่นคล้อยตามหรือปฏิบัติตาม ทั้งผู้นำยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามหรือทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ และมีส่วนร่วมในการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนหันมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญ รวมทั้งชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ในระดับท้องถิ่น อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น จำนวน 17 แห่ง ซึ่งในแต่ละพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบประชาชนในเขตพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลากหลายกิจกรรมทั้งด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ทั้งยังเป็นแหล่งชุมชนที่พักอาศัย ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและกายภาพ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำท่วม รวมทั้งปัญหาด้านอื่นๆ อีก ซึ่งมีผลทำให้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมขยายวงกว้างออกไปและเป็นสาเหตุของผลกระทบโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนและส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นสำคัญ โดยใช้พื้นที่กลุ่มตัวอย่าง 2 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงสวรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการศึกษานำไปเผยแพร่อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานของการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2 แห่ง จากทั้งหมด 17 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสวรรค์และองค์การบริหารส่วนตำบลแพ่ง จำนวนทั้งสิ้น 8,937 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสวรรค์และองค์การบริหารส่วนตำบลแพ่ง จำนวน 383 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane

1.3 ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลละ 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. พื้นที่ที่ทำการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสวรรค์และ องค์การบริหารส่วนตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543: 139-140 ; อ้างอิงมาจาก Cohen and Uphoff, 1980, pp. 213-218) ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ
2. ด้านการปฏิบัติงาน
3. ด้านการรับผลประโยชน์
4. ด้านการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยได้ สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะของคำตอบเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Question)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัยเป็นแบบสอบถามเลือกตอบซึ่งมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 :100) ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ
2. ด้านการปฏิบัติงาน
3. ด้านการรับผลประโยชน์
4. ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะวิทยาลัการเมืองการปกครองหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงสวรรค์และองค์การบริหารส่วนตำบลแพ่ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการพื้นที่สำหรับการวิจัยครั้งนี้

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 2 แห่ง ถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง

3. ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบมีระบบ ในแต่ละเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัย โดยชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้นำหมู่บ้านได้ทราบอย่างละเอียด โดยนัดเก็บแบบสอบถามคืนภายใน 7 วัน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยกลับไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วจึงนำข้อมูลไปวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

5. ขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 2 แห่ง เพื่อนัดหมายขอสัมภาษณ์ประชาชน ในส่วนข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดทำข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.2 จัดหมวดหมู่ข้อมูลและบันทึกคะแนนลงในแบบรหัส (Coding form)

1.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ จำแนกเป็นรายข้อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามในแบบสอบถาม 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 99)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

1.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมกำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (CheckList) วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

2.2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard -Deviation) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

2.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ใช้การทดสอบด้วย t-test (Independent Samples) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน แตกต่างกัน ใช้การทดสอบด้วย F-test (One-way ANOVA)

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ของกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนต่างกัน

2.5 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การ

บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปข้อเสนอแนะแต่ละด้าน นำมาแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

2.6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ผู้วิจัยนำมาสรุปสาระสำคัญแยกเป็นหัวข้อ และประเด็นให้ชัดเจน และนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความคิดเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลและด้านการปฏิบัติงาน

2. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ประชาชน โดยรวมและจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่

ด้านการตัดสินใจและด้านการประเมินผล ไม่ต่างกัน ยกเว้น ด้านการปฏิบัติงานและด้านรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ ควรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น ด้านการรับผลประโยชน์ได้แก่ควรมีการประกวดแข่งขันการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่ดี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และมอบรางวัล และด้านการประเมินผลได้แก่ ควรให้มีตัวแทนผู้นำครอบครัวมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

8. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านอย่างแท้จริง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินงานในชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามผลการวิจัย และสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ พยุทธิ นิยม (2545:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ศึกษาในพื้นที่กิ่งอำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ที่พบว่า บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัยให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกือบทุกด้าน แต่ยังมีด้านที่ต้องมีการส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น คือ ด้านการปฏิบัติงาน เพราะประชาชนยังเข้ามามีส่วนร่วมด้านดังกล่าวข้างน้อยกว่าด้านอื่นอยู่เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมของอำเภอโกสุมพิสัยอยู่ในระดับมากต่อไป

2. ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่เพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการตัดสินใจ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพร ศรีสถิตธรรม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะสภาพสังคมในปัจจุบันของอำเภอโกสุมพิสัย ประชาชนเพศหญิงและเพศชายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน โดยประชาชนเพศหญิงมีความสนใจในการเข้ามามีบทบาทในชุมชนมากขึ้นทั้งทางด้านการเมือง การพัฒนาชุมชนรวมถึงการรวมกลุ่มในรูปองค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มสตรี คณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรี เป็นต้น

3. ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงานและด้านการประเมินผล แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุริยา แก้วนารายณ์ (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทด้านสิ่งแวดล้อมของคณะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร ที่พบว่า คณะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ ประชาชนผู้ที่มีอายุมากจะมีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งทำให้บุคคลที่มีอายุมากกว่าได้พิจารณาได้ถี่ถ้วน โดยอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์ในอดีต นำไปสู่ความตั้งใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

4. ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการ

ประเพณีผลแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับพินดา วิมานรัตน์ (2543:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะ ประชาชนผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะให้ความสนใจ ในการแสวงหาความรู้รวมถึงทัศนคติและแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องของการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าที่ยังขาดช่องทางและโอกาสในการค้นหาหาความรู้ที่ทันสมัย

5. ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ วิทวัส แก้วทะนง (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่า ประชาชนในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสถานภาพทางอาชีพ เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่มีอาชีพมั่นคง มีหน้าที่การงานที่ดี เช่น ผู้ที่มีอาชีพข้าราชการย่อมมีความสนใจ ในการแสวงหาองค์ความรู้ทั้งจากการปฏิบัติงานหรือการฝึกอบรม และมีช่องทางในการสืบค้นความรู้ที่เป็นประโยชน์มากกว่าบุคคลที่มีอาชีพที่ต้องหาเช้ากินค่ำอย่างอาชีพเกษตรกรหรืออาชีพรับจ้าง

6. ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล ไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านการปฏิบัติงานและด้านการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะการที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลาต่างกันได้รับความรู้หรือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งจากทางหอกระจายข่าว ทางวิทยุโทรทัศน์ และจากหน่วยงานราชการที่ทำงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในระดับที่เท่าเทียมกัน

สรุปผลการวิจัย

ประชาชนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ยกเว้น ประชาชนที่มีเพศ และ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการ
สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติงานให้มากขึ้นโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
ของชุมชน

1.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทำแผนพัฒนาตำบล
ด้านสิ่งแวดล้อม

1.3 ควรรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมใน
ชุมชนมากขึ้น

1.4 ควรมีการประกวดแข่งขันการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่ดี เพื่อเป็นการ
ประชาสัมพันธ์ และมอบรางวัล

1.5 ควรให้มีตัวแทนผู้นำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือใน
การประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่นๆ

2.2 ควรทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอื่นๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ใน
เชิงเปรียบเทียบ ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบล หรือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่างๆ

2.4 ควรทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จและสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ สังกิ้น ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.
ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สิดา สอนศรี ประธานกรรมการสอบ

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กันยายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557

วารสารการเมืองการปกครอง
ประเด็นปัญหาปัจจุบันในอาเซียน

และรองศาสตราจารย์ยุพา คลังสุวรรณ กรรมการสอบที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน นางทองนาค แสนภักดี และนาย ยุทธชัย สีหนูปู้ย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดจนเจ้าของผลงานตำราเอกสารทางวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาก่อให้เกิดแนวคิดอันมีคุณค่าต่องานวิจัยฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2541). ความอ่อนแอขององค์กรปกครองท้องถิ่น, วารสารพัฒนาชุมชน. 37 (10) : 62.
- บุญชม ศรีสะอาด(2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญรบ ศักดิ์มณี.(2546). การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประภาพรศรีสถิตธรรม. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ.(2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พนิดาวิมานรัตน์. (2543). การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พยุหะนิคม. (2545). บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม : ศึกษาในพื้นที่กิ่งอำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550.(2550). ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

วิฑูรย์ แก้วตะวัน. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒน

บริหารศาสตร์.

สุริยาแก้วนารายณ์. (2548). บทบาทด้านสิ่งแวดล้อมของคณะผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครปฐม.